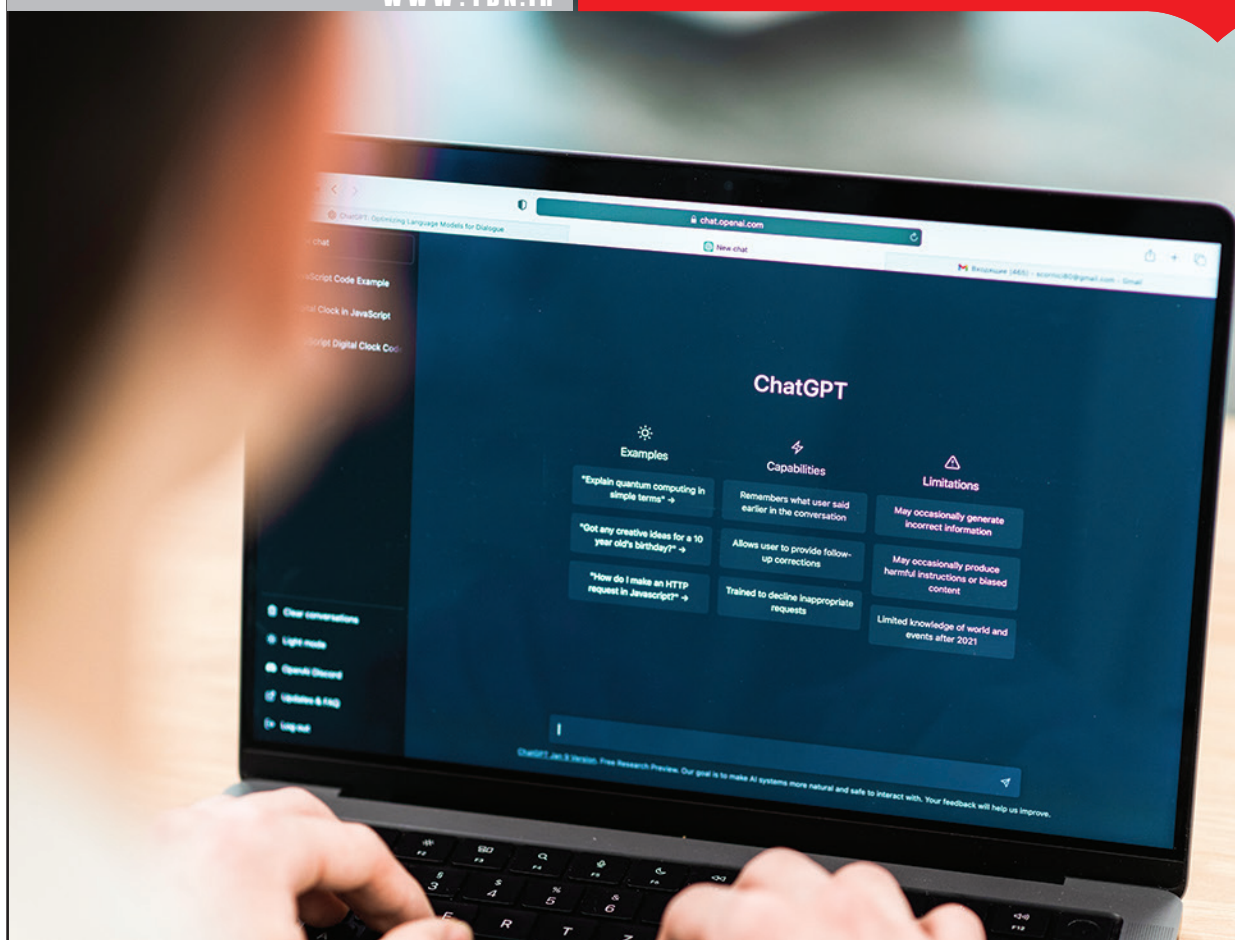

۶ ماه پس از ظهور ChatGPT، آموزش عالی دنیا در حال مواجهه با یک چالش فناورانه است

سیاه و سفید هوش مصنوعی در دانشگاه‌ها

دانشجویان آموزش می‌دهند که از این ابزار به‌طور موثری استفاده کنند. استادان بر این باورند دانشجویان که اغلب به امید کسب مدرک دانشگاهی روانه دانشگاه شده‌اند، ابراز نگرانی کرده‌اند که آنها تصور می‌کنند توسعه هر چه بیشتر ابزارهای هوش مصنوعی، بسیاری از حرفه‌ها مانند کدنویسی سطح ابتدایی، حقوق و تحلیلگری را تحت تأثیر قرار می‌دهد و ممکن است جایگزین نیروی انسانی شود. از این روی یکی از برترین دانشگاه‌های فرانسه، استفاده از این فناوری را در ماه ژانویه ممنوع اعلام کرد. در آمریکا و استرالیا نیز برخی دانشگاه‌ها استفاده از ChatGPT را برای جلوگیری از تقلب دانشجویان در امتحانات ممنوع کرده‌اند.

چگونه به استقبال یک چالش جدی باید رفت؟

ChatGPT و ربات‌های همانند سایر خروجی‌ها و محصولات هوش مصنوعی حتما چالش‌های جدیدی را برای انسان ایجاد خواهد کرد. اقتضات شرایط جدید نیازمند هوشمندی و تدبیر مقررات و حراست از جنبه‌های گوناگون حقوق افراد و مجموعه‌های آموزشی است. چیزی که حتمی می‌باشد تغییر شرایطی است که آینده متفاوتی را در فضای آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها رقم خواهد زد. در این بین دورویگرد مشخص پیش‌روی حکمرانان آموزش عالی است که داخلی یا خارجی هم ندارد. نخست با بی‌توجهی و چشم بستن بر تحولات جدید منتظر پیشامدها و بحران‌های آینده ماند، و یا اینکه با درک شرایط جدید، ضمن بهره‌گیری از فرصت‌ها و توجه به آسیب‌ها، زمینه‌های جلوگیری و آسیب‌ها را در فضای علمی دانشگاه‌ها فراهم کرد. مثلا دانشگاه‌های گروه راسل که شامل دانشگاه‌های برتر انگلیس و جمله دانشگاه آکسفورد، دانشگاه اقتصاد لندن و دانشگاه کمبریج است، پنج راهبرد و قانون برای استفاده از هوش مصنوعی در دانشگاه‌ها و دانشگاه‌ها اعلام کرده‌اند. ایده‌ای که در پس این قوانین نهفته، ایجاد تعادل بین استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی برای بهبود یادگیری و بهبود مهارت‌هاست و همچنین این سوءاستفاده از این فناوری جلوگیری می‌کند. این اصول به دانشجویان و استادان در کلاس‌های درس کمک کرده و یادگیری مدرن را در کلاس‌های درس شامل فناوری‌های هوش مصنوعی مشکل می‌دهد. این اصول شامل این موارد می‌شود: اول اینکه دانشگاه‌ها از دانشجویان و استادان حمایت می‌کنند تا در زمینه هوش مصنوعی دانش آموخته و با مهارت شوند. دوم اینکه استادان باید از دانشجویان حمایت کنند تا به‌طور موثری در تجربه یادگیری از ابزارهای هوش مصنوعی استفاده کنند. سوم اینکه دانشگاه‌ها فرآیند آموزش و آزمون را برای استفاده اخلاقی از هوش مصنوعی و حمایت از دسترسی برابر سازگار می‌کنند. چهارم اینکه دانشگاه‌ها باید سختگیری‌ها و ایجاد بکارچگی در آموزش را تضمین کنند. پنجم اینکه دانشگاه‌ها به‌طور مشترک با یکدیگر همکاری می‌کنند تا بهترین عملکرد را در زمینه این فناوری و کاربرد آن در حوزه آموزش داشته باشند.

نوظهور ChatGPT در دنیا وجود دارد، دانشگاه‌های آمریکای لاتین جزء معدود دانشگاه‌های دنیا هستند که این فناوری هوش مصنوعی را با آغوش باز پذیرا شده‌اند. زمانی که یکی از استادان دانشگاه‌های شیلی از ۵۰ دانشجوی خود نسبت به استفاده از این فناوری در آزمون‌های مهندسی نظرسنجی کرد، متوجه شد که تمام دانشجویانش از ChatGPT استفاده کرده‌اند. این فناوری معروف و محبوب می‌تواند نوشتار منسجمی از جمله مقاله، داستان، خلاصه، متون حقوقی و حتی اشعاری را در هر موضوعی که از آن خواسته شود، در کمترین زمان ممکن تولید کند. در واقع این فناوری به‌گونه‌ای طراحی شده که مکالمه انسان را تقلید می‌کند؛ گویی یک دانشجو در کلاس درس حضور دارد که به دانشجویان دیگر تقلب می‌رساند و به آنها کمک می‌کند. از شیلی گرفته تا کلمبیا، استادان و دانشجویان به‌طور مرتب از چت‌ربات‌ها استفاده کرده‌اند که می‌تواند یادگیری را تقویت کند و بار زیادی را از روی دوش استادان کاهش دهد. یکی از استادان حوزه علوم کامپیوتر در دانشگاه Autonomous واقع در ایالت مکزیکو که نسبت به این فناوری مقاومت می‌کرد، کوتاه آمد و آن را به‌عنوان یک فناوری تأثیرگذار پذیرفت. دانشجویان پیش از استادان خود به استفاده از هوش مصنوعی روی آورده‌اند و این زمانی مشخص شد که استادان به‌طور ناگهانی شاهد بهبود نمرات آزمون‌های دانشجویان خود شده‌اند و حتی هیچ اشتباه املائی و گرامری و ساختاری هم نداشته‌اند. در دانشگاه Brasilia واقع در برزیل، دانشجویان هنر تا ماه‌ها از این فناوری برای پژوهش و نوشتن پایان‌نامه خود استفاده می‌کردند. در ابتدا استادان از این فناوری ناشناخته می‌ترسیدند و نگران بودند اما حالا به‌گونه‌ای شده است که نه‌تنها خودشان به فراگیری آن روی آورده‌اند، بلکه تلاش می‌کنند دانشجویان را به آموختن آن ترغیب کنند. استادان دانشگاه‌های شیلی معتقدند در حالی که ChatGPT می‌تواند به بهبود آموزش و یادگیری کمک کند، دانشجویان باید با ذهنی انتقادی با آن برخورد کنند و دستورالعمل‌های خود را در مورد استفاده از آن ارائه دهند. دانشگاه‌های دولتی برزیل به‌تازگی سمیناری را در مورد این فناوری برگزار کرده است. در مکزیک هم دانشگاه‌هایی مانند موسسه فناوری «مونتري» توصیه‌هایی را در مورد استفاده اخلاقی از چت‌بات‌ها با استادان و دانشجویان به اشتراک گذاشته‌اند. محققان و استادان آمریکای لاتین در حال تهیه پیش‌نویس دستورالعمل‌های هوش مصنوعی برای دانشگاه «ایبرو» در مکزیکوسیتی هستند. چالش اصلی پیش‌روی دانشگاه‌ها این است که چگونه می‌توان اطمینان حاصل کرد که استفاده از این فناوری نمی‌تواند منجر به تقلب در امتحانات شود. برخی دانشگاه‌ها هشدار داده‌اند که در صورت استفاده از ChatGPT، نمرات دانشجویان لغو می‌شود، در حالی که برخی دیگر چگونگی ارزیابی دانشجویان را تغییر داده‌اند به طوری که آزمون‌ها به‌صورت ارزیابی‌هایی با حجم کمتر در منزل و درخواست تعداد مقالات بیشتر و امتحانات دستنویس در کلاس و امتحانات شفاهی می‌شود. در مقابل برخی استادان دانشگاه‌های حقوق، اقتصاد و بازرگانی به

فناوری و یاد گرفتن ابعاد مختلف آن است. به‌طور تقریبی نیمی از دانشجویان (حدود ۴۸ درصد) گزارش کرده‌اند که حداقل یک‌بار از هوش مصنوعی مولد استفاده کرده‌اند، در حالی که ۷۱ درصد از مدیران و همکاران از این فناوری بهره‌مند نشده‌اند. یادگیری چگونگی استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی می‌تواند نگرانی استادان و مقامات دانشگاهی را کاهش دهد.

فرصت‌های ChatGPT و بهبود خدمات دانشگاه‌ها

در مقابل تهدیدات و مواجهه‌های منفی برخی مراکز آموزش عالی، کمی آن‌طرف‌تر دانشگاه‌هایی هم هستند که از امکانات ChatGPT برای تقویت ارائه خدمات استفاده می‌کنند. به گزارش asianews، دانشگاه هانگ‌سنگ واقع در هنگ‌کنگ به‌تازگی اعلام کرده این دانشگاه نخستین موسسه آموزشی این کشور است که آمادگی پذیرش این فناوری جدید را پیدا کرده است. این دانشگاه قرار است از ماه سپتامبر خدمات ChatGPT سفارشی شده را برای دانشجویان به‌صورت رایگان ارائه دهد. دستورالعمل‌های استفاده از این فناوری را در اواسط آگوست منتشر خواهد کرد تا به دانشجویان و استادان کمک کند به‌طور موثر و صحیح از این فناوری قدرتمند استفاده کنند. در کنفرانسی مطبوعاتی که در روزهای گذشته برگزار شده بود، رئیس این دانشگاه اعلام کرد که طبق برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته قرار است تمهیداتی برای ارائه این خدمات فناورانه به استادان فراهم شود و از ماه سپتامبر هم این خدمات برای دانشجویان قابل دسترسی خواهد بود. این دانشگاه تاکنون ۲۲۴۰ منقاضی در مقطع کارشناسی و ۴۲۵۰ منقاضی تحصیلات تکمیلی برای سال تحصیلی ۲۰۲۴-۲۰۲۳ دریافت کرده که در نوع خود یک رکورد محسوب می‌شود. این دانشگاه معتقد است استفاده از نرم‌افزار مولد هوش مصنوعی در دانشگاه فرآیندی مثبت دارد، به طوری که دانشجویان و استادان را به یادگیری و استفاده از جدیدترین فناوری‌ها در راستای افزایش آموزش، یادگیری و کارایی کاری تشویق می‌کند. تمام اطلاعات شخصی دانشجویان و استادانی که از نسخه سفارشی‌سازی شده ChatGPT استفاده می‌کنند، به پلتفرم‌های عمومی منتقل نمی‌شوند و از حریم خصوصی کاربران آن اطمینان حاصل می‌شود. دانشگاه‌ها همچنین آموزش‌هایی را برای کمک به استادان و دانشجویان ارائه می‌دهند تا به‌طور موثر از ابزار هوش مصنوعی استفاده و به یکپارچگی تحصیلی بین دانشجویان کمک می‌کنند. این دانشگاه از نرم‌افزارهای تشخیص تقلب و سرقت ادبی مانند Turnitin برای رسیدگی به مسائل مربوط به عدم تقلب دانشجویان در دانشگاه استفاده می‌کند. هنگامی که شواهدی دال بر سرقت ادبی در بین دانشجویان یافت می‌شود، طبق حجم تقلبی که انجام شده، دانشگاه مجازات مربوط به آن را اعمال خواهد کرد.

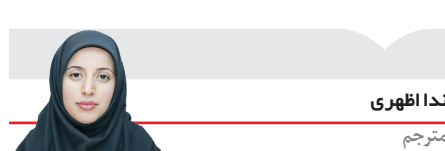
آغوش باز دانشگاه‌های آمریکای لاتین به روی ChatGPT

به‌رغم تمام نگرانی‌هایی که نسبت به استفاده از فناوری

از ارقام اعلام شده است اما دانشگاه‌ها برای اینکه به اعتبار دانشگاهی خود لطمه‌ای نزنند، از بیان آمار دقیق خودداری می‌کنند. اما هنوز هیچ دانشجویی به جرم استفاده از این نرم‌افزار از دانشگاه اخراج نشده است. موارد مشکوکی هم از دانشجویان در دانشگاه‌های گلاسکو، دانشگاه کالج لندن و مدرسه اقتصاد و علوم سیاسی لندن مشاهده شده است. دانشگاه «یورک» هم ۲۰ دانشجو را مورد مطالعه قرار داده که پنج نفر از آنها مجرم شناخته شده‌اند. درست است که بررسی‌ها نشان می‌دهد نرم‌افزار ChatGPT به‌خوبی می‌تواند مقاله‌نویسی کند اما استادان دانشگاه‌ها عنوان کرده‌اند به‌رغم دستور زبان دقیقی که نرم‌افزار در نگارش جملات استفاده می‌کند، اما ساختار و سبک نوشتار شبیه نوشتن یک کودک پنج‌ساله و ساختاری بسیار خسته‌کننده دارد.

فقط ۳ درصد دانشگاه‌ها سیاستگذاری کرده‌اند

به گزارش universitybusiness، با افزایش استفاده از هوش مصنوعی در آموزش عالی، دانشجویان نیز با این موج همراه شده‌اند و بیش از هر زمان دیگری از این فناوری نوظهور استفاده می‌کنند و همین مساله نگرانی‌هایی را برای مقامات دانشگاهی فراهم کرده است. یکی از جدی‌ترین چالش‌هایی که به‌ویژه در سال‌های اخیر با آن مواجه هستند، جلوگیری از تقلب در دانشجویان است اما بعد از رونمایی از نرم‌افزار ChatGPT از سوی شرکت OpenAI، این نگرانی دوچندان شده و با توجه به قابلیت‌های بالای که این نرم‌افزار هوش مصنوعی دارد، دانشگاه‌ها تلاش کرده‌اند پیش از گذشته دقت کنند تا از تقلب دانشجویان در امتحانات جلوگیری کنند. اما واقعا با ظهور این نرم‌افزار، این امر بسیار دشوارتر شده است. به‌رغم این نگرانی‌ها، تنها ۳ درصد از موسسات آموزشی در این بازه زمانی توانسته‌اند سیاستی رسمی برای استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی طراحی و اعمال کنند. در این میان بیشتر موسسات که حدود ۵۸ درصد از دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی را تشکیل می‌دهند، قرار است به‌زودی سیاست‌هایی را برای جلوگیری از تقلب دانشجویان اعمال کنند. اما داده‌ها بیانگر آن است که تنها اعمال این سیاست کفایت نمی‌کند. بیش از نیمی از دانشجویان (حدود ۵۱ درصد) اعلام کرده‌اند که حتی اگر استادان و موسسات مانع آنها شوند، باز هم به استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی ادامه خواهند داد. استفاده بیش از حد از هوش مصنوعی، مقامات دانشگاهی را بر آن داشت تا مقررات مربوط به این فناوری را تغییر دهند. بسیاری از مدیران بر این باورند که ابزارهای نوشتاری مولد هوش مصنوعی تأثیر مثبتی بر یادگیری دانش‌آموزان می‌گذارد و مطالعات هم نشان می‌دهد میزان یادگیری در دانش‌آموزانی که از این ابزارها استفاده می‌کنند، ۲۴ درصد افزایش می‌یابد. همچنین شمار افرادی که دیدگاه‌های منفی نسبت به هوش مصنوعی مولد داشته‌اند، تا ۲۸ درصد کاهش یافته و نارضایتی آنها را از این فناوری به ۱۴ درصد کاهش داده است. این گزارش نشان می‌دهد مدیران و مدیران از چیزی که اطلاع ندارند، می‌ترسند و نسبت به آن ابراز نگرانی می‌کنند و تنها راه مقابله با آن، غوطه‌ور شدن در این

ندا اظهري

مترجم

بیش از ۶ ماه از نخستین باری که دانشمندان برای اولین بار مقوله ChatGPT را مطرح کردند، می‌گذرد. این نرم‌افزار هوش مصنوعی در مدت زمانی کوتاه آنقدر سرسودا به پا کرد که محققان را وادار کرد بیانیه‌ای جهانی پیرامون پیشرفت سریع و نگران‌کننده این فناوری نوظهور ارائه دهند، مبنی بر اینکه تحقیقات در زمینه هوش مصنوعی باید حدود ۶ ماه متوقف شود، در غیر این صورت از کنترل بشر خارج خواهد شد. این نرم‌افزار هوش مصنوعی قدرتی چندبرابر نرم‌افزارهای دیگر دارد و از روزهای ابتدایی ظهورش به‌عنوان یک نرم‌افزار تقلب در دانشگاه‌ها مطرح شد و نگرانی‌های زیادی را برای آموزش عالی کشورهای مختلف ایجاد کرد. ChatGPT به اندازه‌ای پیشرفته است که می‌تواند در کمتر از یک دقیقه مقاله‌ای کامل را بنویسد.

آمار تقلب‌های دانشجویی با همدستی ChatGPT

به گزارش thetab، بررسی‌هایی که طی ماه‌های گذشته انجام شده نشان می‌دهد بیش از ۴۰ درصد از دانشگاه‌های انگلیس اعلام کرده‌اند که دانشجویان این نظام آموزشی از ربات‌های هوش مصنوعی مانند ChatGPT برای تقلب در امتحانات خود استفاده می‌کنند. اطلاعاتی که از بیش از ۴۰ درصد از ۱۱۴ دانشگاه انگلیسی منتشر شده نشان داده است که ۴۸ موسسه آموزشی اعلام کرده‌اند حداقل یک دانشجو از دسامبر ۲۰۲۲ از این نرم‌افزار هوش مصنوعی استفاده می‌کند، به‌عبارتی به‌طور متوسط کمتر از ۱۰ مورد تقلب به ازای هر دانشگاه به اثبات رسیده است. در مجموع حدود ۴۰۰ دانشجو در مورد استفاده از چت‌بات‌های هوش مصنوعی مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند که در این میان دست‌کم ۱۴۶ نفر متهم به استفاده از این ربات‌های هوش مصنوعی در امتحانات خود شده‌اند. بالاترین آمار دانشجویان در انگلیس به دانشگاه «کنت» مربوط می‌شود که ۴۷ دانشجوی آن از نرم‌افزار ChatGPT یا چت‌بات‌های هوش مصنوعی مشابه استفاده کرده‌اند. گسترش این نرم‌افزار در میان دانشگاه‌ها، مقامات را بر آن داشته تا به اعضای هیات علمی آموزش دهند که بتوانند سوءاستفاده از این فناوری را شناسایی کنند. دانشگاه‌ها اعلام کرده‌اند که ارائه متن یا تصاویر تولیدشده توسط هوش مصنوعی نوعی سرقت و جعل به‌شمار می‌رود و دانشجویانی که از این نرم‌افزارها در امتحانات خود استفاده می‌کنند، مجرم شناخته می‌شوند. در بررسی‌های انجام شده، ۲۲ دانشجوی دانشگاه «کنت» به جرم استفاده از چت‌بات‌های هوش مصنوعی مجرم شناخته شده‌اند. همچنین ۴۱ دانشجو نیز در دانشگاه لندن شناسایی شده‌اند که کمتر از پنج نفر به جرم خود اعتراف کرده‌اند و پرونده بقیه دانشجویان هنوز باز است. آمارها حکایت از آن دارد که تعداد دانشجویان متقلب و مجرم در استفاده از این نرم‌افزار بالاتر

کارت پایان دوره پروژه علمی جایگزین خدمت سربازی

پنج نفر از متخصصان و کارآفرینان ایرانی ساکن خارج از کشور طی مراسمی و در مرحله نخست طرح صدور معافیت برای متخصصان و کارآفرینان ساکن خارج از کشور، کارت پایان دوره پروژه علمی جایگزین سربازی خود را دریافت کردند.

امیرحسین میرآبادی، رئیس مرکز تعاملات بین‌المللی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، متخصصان و کارآفرینان ایرانی ساکن خارج از کشور برای بهره‌مندی از این طرح باید از یک سری ویژگی‌هایی برخوردار باشند، افزود: «همان‌طور که استعدادها برتر کشور در بنیاد ملی نخبگان حائز شرایط نخبگی می‌شوند، درخصوص نخبگان خارج از کشور هم این شرایط حاکم است.»

میرآبادی ادامه داد: «این افراد نخبه‌بعد از اینکه به لحاظ شرایط عمومی احراز صلاحیت شدند می‌توانند طرح‌ها و پروژه‌های تعریفی را از خارج یا داخل کشور اشتراک‌گذاری کرده و روی آن کار کنند که در نهایت به‌صورت کارت معافیت از خدمت منجر خواهد شد.» او در عین حال تأکید کرد: «این کارت به‌عنوان طرح جایگزین خدمت بدون هیچ امتیاز ویژه‌ای است.»

سند راهبردی کشور در امور نخبگان به‌روزرسانی می‌شود

ناصر باقری‌مقدم، قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان اعلام کرد: «سند راهبردی کشور در امور نخبگان با نظر استعدادهای برتر بازنگاری و به‌روزرسانی می‌شود.»

او درباره ایرادات وارد شده به این سند هم گفت: «عده‌ای بر این باورند که مشکلاتی در اجرای سند راهبردی کشور در امور نخبگان وجود دارد و عده‌ای نیز به لزوم بازنگاری در محتوای آن معتقدند که از جمله آن تمرکز بر بحث توانمندسازی و لزوم پرداخت بیشتر به بحث اثرگذاری است.»

باقری‌مقدم در ادامه با بیان اینکه بنیاد ملی نخبگان بنا دارد با همه ذی‌نفعان سند راهبردی کشور در امور نخبگان جلسات هم‌اندیشی برگزار کند، گفت: «باید دیدگاه‌های گروه‌های مختلف در این رابطه اخذ شود. بر همین اساس اولین نشست هم‌اندیشی با نخبگان که از ذی‌نفعان اصلی این سند هستند برگزار شده است.» وی ادامه داد: «باید تلاش کنیم که به اهداف سند از جمله حکمرانی نخبگان برسیم و در این مسیر بررسی نقاط ضعف و قوت برای تحقق اهداف مدنظر ضروری به‌نظر می‌رسد.»

بستر حفظ نخبگان را در جامعه فراهم نکرده‌ایم

عبدالحسین خسروپناه، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به فرار مغزها گفت: «فکر می‌کنیم فرار مغزها به‌دلیل گرایش جوانان ما به غرب است. دل آنها با ایران است ما بستر حفظ این نخبگان را در جامعه فراهم نکردیم.»

وی افزود: «این سوال که برخی می‌گویند وظیفه دانشگاه اشتغال نیست و تنها وظیفه دانشگاه این است دانشجویان ارشد و دکتری را طی کنند، این حرف غلطی است. اما اینکه دانشگاه دکتری تربیت کند و برای اشتغال برنامه‌ریزی کند، درست نیست. پس وزارتخانه‌های دیگر باید چه کار کنند؟ دانشگاه باید به‌گونه‌ای دانشجو را تربیت کند که بتواند از دانش خود اشتغال ایجاد کند. نه اینکه دانشجوی دکتری نتواند یک لایحه بنویسد. دکتری روانشناسی بگیرد اما نتواند یک مشاور روانشناسی بدهد و یک مساله روانشناختی را بررسی کند. منظور این است.» او در این دوره هم با چارچام ساختارهایی مثل دانشگاه‌های موضوعی بسازیم که نظر به‌پردازی و الگوسازی کنند.